

MLADOST

Mestna hranilnica ljubljanska

[Grajska štedionica]

u Ljubljani, Prešernova ulica.

STANJE VLOŽENEGA DENARJA nad 120 milijonov dinarjev. SPREJEMA VLOGE na hranilne knjižice in na tekoči račun proti najugodnejšemu obrestovanju.

ZLASTI PLAČUJE za vloge proti dogovorjeni odpovedi v tekočem računu najvišje mogoče obresti.

JAMSTVO za vse vloge in obresti, tudi tekočega računa, je večje kakor kjerkoli drugod, ker jamči zanje poleg lastnega hranilničnega premoženja še mesto Ljubljana z vsem premoženjem in davčno močjo. Ravno radi tega nalagajo pri njej tudi sodišča denar mladoletnih, župni uradi cerkveni in občine občinski denar.

Naši rojaki v Ameriki nalagajo svoje prihranke največ v naši hranilnici, ker je

denar popolnoma varen!

Edini slovenski zavod brez tujega kapitala je

Vzajemna zavarovalnica v Ljubljani, Dunajska c. 17

Sprejema v zavarovanje:

1. Proti požaru: a) raznovrstne izdelane stavbe kakor tudi stavbe med časom gradbe; b) vse premično blago, mobilije, zvonove in enako; c) poljske pridelke, žito in krmo.
2. Zvonove proti razpokli in prelomu.
3. Sprejema v novoustanovljenem življenjskem oddelku zavarovanje na doživetje in smrt, otroške dote, dalje rentna in ljudska zavarovanja v vseh kombinacijah.

Skupno premagamo skupne težave!

NOVA ZALOŽBA

R. Z. Z. O. Z.

Ima v zalogi vsakovrstne pisarniške, šolske knjige, zvezke, risalne priprave v največji izbiri za tehnike in inženirje, vse najnovejše knjige svoje in drugih založb, tudi nemške in francoske.

Sprejema naročnino na tu- in inozemske knjige in liste.

Edino združno podjetje te stroke v Sloveniji

Prodajalna K.T.D.

(prej Ničman)

Ljubljana (poleg Jugoslov. tiskarne)

Vse pisalne potrebščine, podoče, molitveniki, svetinje, devocionalije itd.

Svoji k svojim!

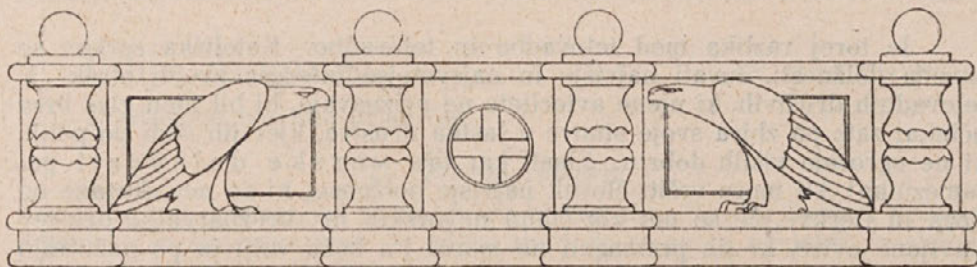

L. Mikuš

Ljubljana
Mestni trg 15

priporoča svojo zalogo
dežnikov in solnč-
nikov in
izprehodnih palic.

Popravila točno in solidno.

LETNIK XVIII
ŠTEV. 4

MLADOST

LETO 1925
APRIL

Telovadba in Cerkev.

Urednik.

Pred desetletji se je katoličanom često očitalo, da prezirajo telovadbo. Danes s tem očitkom tudi nasprotniki ne operirajo več in to zlasti od tedaj, ko je sveti in goreči papež Pij X. ponovno sprejemal telovadna društva v avdijencah, prisostvoval njihovim telovadnim vajam in večkrat blagoslavljal mlade telovadce. Tudi sedanji papež Pij XI., ki je bil do nastopa svojega visokega zvanja sam vnet hribolazec in sportnik, priporoča in hvali sport in telovadbo.

S tem očitkom torej ni nič. Bolj pa se čujejo danes ostre besede nad takozvanim »katoliškim telovadstvom«, t. j. nad tem, da izstopajo katoličani iz splošnih telovadnih društev in si osnavljajo lastne, verske telovadne edinice. Čemu to, pravijo, telovadba je telovadba in nima z vero in versko pripadnostjo nič opravka; namen telovadbe je tukaj in tam in povsod isti: vzgoja telesa!

Ali je v resnici temu tako? Mi pravimo, da ne! — Naše telo je dragocen dar božji. Skrbeti za telo in ga ohranjovati je naša dolžnost. Toda telo brez duše ni nič, telo je ustvarjeno, da nosi v sebi neumrjočo dušo. Zato nam telo ne sme biti nekaj, za čimer naj stremlje vse naše hotenje in mišljenje; posebno tista nega telesa ni prava, ki dušo uničuje in pogublja, namesto da ji služi. Za tem je pa v današnjem modernem sportnem in telovadnem gibanju marsikaj usmerjenega. Mišičasto, izurjeno, atletsko telo velja vse, neumrjoča duša nič. Odtod tisto brezmiselno povečevanje brezumnih telovadnih iger, ki se zde, kakor da je blagor narodov in držav odvisen prav od njih! In potem druge strani! Higiena in estetika naj le zahtevata svoje, tudi telovadce v naradni Adamovi obleki — a vzgoja mladine k nrvnosti (moralni) je več kot vse drugo, po čemer tako strastno hlasta današnji svet.

Telovadba pomeni pravzaprav vzgojo k samopremagovanju, k volji. In telovadba v resnici poplemenituje in učvrstuje vse te lastnosti duše — toda le v službi krščanske vzgoje, ki odkazuje človeku meje in mere. Če tega ni, človek samega sebe samo enostransko neguje, in uspeh je ravno nasproten, fizična sila pokoplje dušne moči in nrvni propad je neizogiben. Tako je bilo pred stoletji in tako je danes. Evripid — ni bil to katoliški duhovnik, ampak grški pesnik, pogan, in je živel pred nekako 2500 leti — ta Evripid je rekel nekoč: «V Atiki je veliko izprijenega ljudstva, a najslabši med njimi so atleti.» Današnji atleti zaslužijo vsekakor boljšega izpričevala, a vendar lahko trdimo, da marsikaj iz zgornje trditve še vedno drži.

Je torej razlika med telovadbo in telovadbo. Katoliška cerkev se zaveda dolžnosti, čuvati najvišje in najsvetejše interese svojih otrok. V telovadnih društvih, ki njene avtoritete ne priznavajo, bi bil njen glas brez učinka; zato pa zbira svoje sinove v lastna društva, kjer jih vodi po potih, ki ne ogrožajo višjih dobrin. Zlasti kar tiče verske dolžnosti posameznika! Ali more vršiti človek najvišje dolžnosti, ki so mu ukazane od Boga in Cerkve, če so mu kot članu neverskih in »brezbarvnih«¹ društev stavljenе ovire, ki jih premagati ne more! Po božji volji in po naziranju Cerkve naj bi človeško življenje tvorilo enotnost, v kateri naj bi se vse njegovo stremljenje in mišljenje osredotočevalo. Tisti združujoči element pa je ravno religiozna (verska) misel. Če se ta izloči, manjka mlademu, razvijajočemu se človeku glavnega činitelja za njegovo vzgojo v krščansko-možat značaj.

To je pomen »katoliškega telovadstva«, to namen Cerkve pri ustanavljanju katoliških telovadnih društev. Naj si le vežba telovadec svoje telo, da bo zdravo in močno, Cerkev mu tega ne brani; toda višji ideal mu bodi zdrava, močna duša! Tekmovanje za telovadnimi cilji naj mu bo izpodbuda in podoba v gorečnosti za tekmovalje v čednostih — tako je rekel nekim telovadcem veliki papež Pij X. »Bodite močni,«² jih je izpodbujal, »bodite močni, da boste vero čuvali in branili, ko jo tako mnogi izgubljajo; bodite močni, da ostanete zvesti sinovi Cerkve, ko se tako mnogi zoper njo vzdigujejo; bodite močni, da boste mogli zmagovali vse ovire, ki nanje pri izvrševanju verskih dolžnosti tolikokrat naletite; bodite močni, sebi v zaslugi in bratom v korist!«³ — Katoliška Cerkev ceni in priporoča nego in vzgojo vseh človeških sil, torej tudi telesnih; zato ceni in priporoča telovadbo in sport. Toda ona hoče, da sta telovadba in sport podrejena enemu velikemu življenjskemu cilju vseh ljudi: Bogu služiti in s tem neumrjočo dušo rešiti. Kar se oddaljuje od tega cilja, mora izginiti, sredstva, ki zmanjšujejo nevarnosti, se morajo rabiti tako v telovadbi, kakor v vsem življenju človekovem. Kajti ne moremo mimo jasne in resne besede: Kaj pomaga človeku, če ves svet pridobi, na svoji duši pa škodo trpi!«⁴

Primerjaj: Turnen und die Katholische Kirche. Turnzeitung des Schweiz. Kathol. Turnverbandes. Marec 1925.

Rosa mystica.

Škender.

*Tvoj soj je soj nebeških cvetov,
Tvoj vonj je vonj nadzemskih vrtov,
Roža skrivnostna!*

*O, Tvoj blaženi usmev
teši želje vroče,
celi rane žgoče,
v srcih vduši nam srd in gnev,*

*Roža skrivnostna,
Tvoja prečudna moč
v svet je priklicala Veliko noč...*

Lilija mogota.

Dr. Ivan Pregelj.

(Slovenske legende drugi del.)

IV. Zimski romarji.

Oče Žan, krčmar pri Kamniku, ni bil napačen človek. Točil je poštena dolenska in štajerska vina. Ni odiral ljudi, če so se ga navlekli, in skrbel je za zdrav prašičji prigrizek. Pijancem, ki so mu padli od drugod pijani v hišo, ni nikoli postregel. Veljalo mu je po postavi in zapovedi žejne napojiti, ne pa sitim do grla še prilivati, da bi potem neumnosti počenjali, se hoteli tepsti in kar še podobnega počnejo vinske mušice in sorodni jim vinski bratci. Oče Žan je imel spričo teh svojih dobrih lastnosti vedno hvaležnih gostov. Njegovi posebni odlikovanci pa so bili njegovi pristni »domači«, to je tistih pet do sedem gostov, ki so prihajali v njegovo krčmo, da so tu v prijateljski družbi presedeli pri vinu pa še igralskih listih nekaj ur. Seveda da je bil oče Žan tudi sam kvartač. Tako je imel od teh svojih gostov dvojno korist, ali kakor bi boljše rekli: korist in zabavo. Možje so pili in — igrali z očetom Žanom, kar ga spet nič ni stalo, ker je svoje liste že tako poznal, da ni mogel izgublјati. Gorje bi seveda bilo, če bi bil slučajno izgubil. In tistega dne proti večeru se je to primerilo.

Sedijo v treh za mizo pri oknu in oče Žan je pravkar razdelil liste, segel po svoje in urejal. Trije nizki taroki, dve podobi, sicer pa sami »škartingelni«. Tele, osel pa vol naj se gredo na take liste. »Naprej!« »Trojka!« »Dvojka!« Zalagajo. Oče Žan se na tihem pridušijo. Nasprotnik je imenitno kupil. Oče Žan je zato še bolj nejevoljen, ker je sam mešal. Igra je izgubljena. Sosed meša, oče Žan privzdigne. Za vruga, ali je začarano? Sami prazni listi se gomilijo očetu Žanu v roke. Igro je dobil nasprotnik, ki je mešal. Igralci gredo v tretje. V sobo k očetu Žanu se pridrvi njegov petletni sinko. Oče Žan sicer vzame takoj otroka na kolena. Zdaj nima časa. »Čakaj!« vzklikne. Otrok osupne in sede blizu ves tih. Oče Žan si pogladi z roko dolge brke, z desnico drži liste in si misli pri sebi: »Vendar enkrat!« Njegov soigralec še vedno deli. Zdaj pa se zagleda skozi okno. Trinajst romarjev gre mimo okna po cesti, štiri ženske so in devet moških.

»Ti so pa zamudili, da zdaj pozimi romajo,« meni igralec, ki je liste mešal. Otrok sliši in gleda za romarji. Tudi oče Žan dvigne glavo. Zdi se mu, da oni potniki zunaj pojo. V srcu se mu ogreje, ko vidi hrepeneče oči svojega otroka.

»Štajerci niso,« meni drugi igralec.

»Štajerci ali Hrvati, briga me,« si misli oče Žan in zakliče:

»Hej, igraymo!« Čaka nestrpno, da bi prišla nanj vrsta in bi zaklical: »Enojka, pagat ultimo —,« pa vidi, da vrže sosed liste na mizo in deje mirno sosedu, ki je mešal: »Stoj! Mešaj še enkrat. Uštel si se.«

»Hudičeva renonsa,« vzklikne oče Žan, ne da bi pomislil na otroka, ki je blizu in vse sliši. Igralec, ki se je uštel, se skuša opravičiti, da so ga zmotili romarji. Oče Žan je besen, z grdo besedo označi igralca in romarje. A dete za njim sliši, poslušaj in bo zdajci teklo k materi vpraševaj, kaj so menili oče, ko so rekli to in to. Ne, dete ne gre k materi. Že ve, da ni zdravo. Dete v sebi ponavlja čudno besedo, slutiti, da je nekaj grdega, da bi mati čuti ne smela. In le igralci in le oče Žan prav nič ne slutijo, kaj se godi v otroški pameti. Oče Žan igra, ima krasne liste. »Pa še enkrat!« Potem še zmagoviteje: »Ali še kaj? Smo že suhi? Položita! Štejmo! Ultimo, trul, deset tarokov...«

Pa je vendar pisano, da mu gorje, ki pohujša enega teh malih in bi bilo boljše, če bi se mu mlinski kamen obesil na vrat in bi se potopil na dnu morja...

* * *

Romarji pa so šli v zimski somrak po cesti proti Mostam in krenili nato pod Sveti Križ v stran na pot k svetemu Petru v Komendi, da bi obiskali rojstni kraj znamenitega Petra Pavla Glavarja.

Romarji hodijo in so prav vsakdanji božjepotniki. Slekli so svoje nebeščanstvo in se skrili v navadno zemeljsko odelo. Mati Marija ni žena, stoječa na luni, ožarjena od solnca, z vencem dvanajstih zvezd. Preprosta kmetiška ženica je. Ves njen blišč so ji spremljevalci: dvanajst svetcev božjih, ki jih je vzela za družbo. Kot kraljica Gorenjske pri fari Svetega Vida na Brezjah je pritegnila v svoje spremstvo vse stanovce: nadangela, apostola, škofa, opata, mučenika, devico in spokornico. Z njo je sveti Urh, varih božji iz Begunj, pa še sveti Martin z Bleda, pa sveti Nikolaj iz Bohinjske Bistrice, pa sveti Mihael z Dovjega, sveti Jurij iz Gorij, sveti Lenart z Jesenic, sveti Jakob iz Leš, sveti Andrej iz Mošenj, sveti Janez Krstnik iz Zasipa, sveta Lucija od podružnice pri Begunjah, sveta Marjeta z Broda in sveta Radegunda z Brega.

Romarji gredo, pojo... Sredi pesmi zamrma nejevoljno Janez Krstnik: »Pa čemu le gremo gledat, kje se je rodil? Vem, Peter Pavel je bil. A eno in svojo slabost je imel! Božjih poti prijatelj ni bil.« Sveti Andrej, veliki romar, se je nasmehnil in dejal: »Pusti, Glavarja! Ob njegovem času bi bil morda še sam ti prav tako mislil.« Mati Marija, ki je čula pogovor, je posredovala in rekla: »Gremo samó mimo. Prenočili bomo v Tunicah. Pustite gospoda Petra Pavla. Glejte, moji materi je sezidal dom, ki bom v njem prvikrat kot romarica prenočila.« Svetca, ki sta se bila prej razvnela, sta utihnila.

Romarji so minili Komendo in zaobrnilo proti Tunicam.

Gredo, pojo... To je edino čudo, ki gre z njimi: pesem. Brezmadežni pod nogo se ne vdaja skala. Samo pesem se seje od nje vseprek. Pesem, ki brani strupeni slani grde besede in še grše misli v mlado dušo in nedolžno srce. Pesem, ki sili solzo bridkega kesanja starcu v oko in razvema naš um in naše upanje, da smo sicer slabi, a da moremo rešiti svoje duše le z božjo milostjo, in da imamo v življenja nevarnostih vrhu pomoči še brezmejno prijateljev, ki naj jih v molitvi kličemo na pomoč... prijatelje, svetce iz nebes...

Oče Žan! Kaj pa Vi? Zaradi renonse ste prekleli svoje nebeške prijatelje!...

(Dalje.)

Tretji natečaj za Čebelico.

Po sklepu Podzveznega predsedstva z dne 31. marca t. l. se razpisuje tretji natečaj za odsekovne Čebelice.

Odsek, ki hoče priti pri žrebanju za nagrado v pošte, mora imeti od 1. septembra do 31. decembra 1925 nepretrgano vloženih v Centralni čebelici vsaj po 100 Din na enega rednega člana, v vsakem slučaju pa (kadar šteje odsek manj kot 20 članov) vsaj 2000 Din. Članstvo se šteje po mesečni statistiki za mesec januar letošnjega leta (1925). Za odseke, ki so bili ustanovljeni pozneje ali se bodo šele ustanovili, se določi za število članov merodajni mesec naknadno.

Nagrade so naslednje:

1. Če izpolni stavljenе pogoje 10 do 15 odsekov, se razdeli pet nagrad, in sicer po 400, 200, 100 in dve po 50 Din v skupni vrednosti 800 Din.

2. Če izpolni stavljenе pogoje 16 do 30 odsekov, se razdeli devet nagrad, in sicer po 500, 200, tri po 100 in štiri po 50 Din, v skupni vrednosti 1200 Din.

3. Če izpolni stavljenе pogoje 31 do 45 odsekov, se razdeli dvanajest nagrad, in sicer po 800, 500, 200, tri po 100 in šest po 50 Din, v skupni vrednosti 2100 Din.

4. Če izpolni stavljenе pogoje 46 do 60 odsekov, se razdeli dvajset nagrad, in sicer po 800, 500, 400, dve po 200, pet po 100 in deset po 50 Din, v skupni vrednosti 3100 Din.

5. Če izpolni stavljenе pogoje 61 do 100 odsekov, se razdeli sedemindvajset nagrad, in sicer po 1000, 500, 400, tri po 200, osem po 100 in štirinajst po 50 Din, v skupni vrednosti 4000 Din.

6. Če izpolni stavljenе pogoje nad 100 odsekov, se razdeli devetintrideset nagrad, in sicer dve po 1000, ena po 800, 500, 400, tri po 200, deset po 100 in dvajset po 50 Din, v skupni vrednosti 6300 Din.

Če bi doseglo stavljenе pogoje manj kot 10 odsekov, bi se žrebanje ne vršilo, pač pa bi se prvih pet nagrad, t. j. 800 Din, sorazmerno po številu članov razdelilo med dotične odseke.

Vse nagrajene vloge se vrhu tega obrestujejo v isti višini kot vse ostale vloge.

Pripomba: V št. 2 letošnje »Mladosti« smo med odseki, ki so 1. januarja dosegli pri drugem natečaju razpisane pogoje za Čebelico, pomotoma izpustili Čebelico orlovskega odseka v Lom u. Žrebanje se bo vršilo za dvanajst odsekovnih Čebelic.

Iskre.

Nabral J. J.

Lazje je biti velikodušen kot pravičen.

Nihče ti tvoje nevednosti ne bo zameril, če mu daš priliko, da te pouči.

Odpoved je pogum — ne strahopetnost.

Večkrat šele takrat čutimo, kako imamo koga radi, kadar ga užalimo.

Hitro razžaljen, težko spravljen — znak majhnih duhov.

Odločnost ve, kaj hoče, trma pa le, kaj drugi nočejo.

Čast je časti vredna.

Zamolčano ni zapisano, ne brano.

Rahla beseda srd utolaži.

Tvojo srečo ti najmanj privoščijo tisti, ki jo s teboj vred uživajo.

Sv. pismo.

Franc Zabret.

Koliko slovenskih hiš je še, ki imajo sv. pismo, kakor ga je izdala Družba sv. Mohorja? Prepričani smo, da jih je prav malo. Morda leži tu pa tam na kakšni zaprašeni polici ali v kakšnem temnem kotu na podstrešju kakšen zvezek, toda celotne lepo vezane knjige boš težko kje našel.

Kaj znači to? Da imajo naši ljudje veliko premalo spoštovanja pred to najlepšo knjigo. Malo spoštovanja pa zato, ker je ne poznajo: ne poznajo tisočerih njenih lepot niti njene najvišje življenjske modrosti, kakršna more imeti svoj izvor samo v večni Modrosti.

Človek je tak: v vsakdanjem boju za ljubi kruhek kaj rad zabrede v usodepolno enostranost. Samo to vidi, kar je telesu dobro, samo to ceni, kar prinaša denar in čast in udobje. Človekova notranjost, njegova duševnost pa pri tem izhira, zamre in propade. Z njo vred pa prava sreča in zadovoljstvo, ki je bilo še vedno in povsod nemogoče brez skrbno urejevanje notranjosti.

Med telesnim in dušnim življenjem je treba ohraniti ravnotežje, kakor ga narava sama zahteva. Skrbi za telo, pridno in neprestano skrbi. Skrbi pa tudi za dušo, neprestano skrbi, drugače bosta končno tepena oba: duša in telo.

Silna življenjska modrost, ki jo črpaš iz brezdanjih zakladnic sv. pisma, ima to čudovito lastnost, da ohranja to ravnotežje med telesom in dušo. Bog sam je vdihnil besedi sv. pisma svojo moč, ki nosi človeka nad prepadi, ki se neprestano odpirajo pred njim.

Velika škoda je, da se v slovenski hiši tako malo ali nič ne čita božja beseda. Danes, ko hudič sam povsod vsiljuje svojo besedo ter jo hoče udomačiti v vsaki hiši in v slehernem srcu, je potrebno, da ji postavimo v bran božjo besedo.

Naj sv. pismo zopet najde svojo pot v slovensko družino, naj leži na mizi in naj ga ne bo v družini, ki ne bi teden za tednom pil iz tega svetega vrelca modrosti za to in ono življenje.

Vprav zato so naši slovenski bogoslovni učenjaki sv. pismo na novo prevedli iz prvotnega jezika ter mu dali lepo slovensko obliko.

Orli, ki so poklicani povsod kot prvi pionirji dušne in srčne omike med slovenskim ljudstvom, bodo tudi tu storili svojo nalogo: sv. pismo najprvo v vse orlovske hiše, potem pa tudi v druge.

Cena lepo vezani knjigi, ki obsega nad 400 strani, ni visoka. Da pa bodo Orli še lažje vršili svojo nalogo, dobijo vsak izvod 10 % ceneje — seveda le v orlovski prodajalni: Društveni nabavni zadrugi.

Cene so naslednje:

Sv. pismo vezano v šagrin in usnje z zlato obrezo . . .	Din 76.—
„ „ v platno z zlato obrezo	Din 54.—
„ „ v platno z navadno obrezo	Din 43.—

Pripomba: Podpredsednike odsekov prosimo, naj se o sv. pismu enkrat govori pri fantovskem sestanku. Potem naj fantje govore o tem doma — duhovniki bodo brez dvoma radi priporočili tudi v cerkvi — in nato naj se naroči skupno. Denar je seveda s poštnino vred poslati naprej ali se plača po poštnem povzetju.

Koliko je temperamentov?

Otokar Janez.

Ob branju tega napisa se bo marsikom godilo kot se je meni nekoč, ko sem bral v razlagi sv. pisma naslov: Koliko je bilo sv. treh kraljev? Mislil sem bil, da je že zdavnaj dognano: trije so bili, nič več in nič manj, tista razlaga mi je pa povedala, da se ne ve, koliko jih je bilo. Sv. pismo števila ne pove, izročilo pa tudi ne navaja vedno enake številke. Nekdaj so baje mislili, da je bilo treh kraljev dvanajst. Sedaj pa poznamo samo tri. No seveda, verska resnica ni z večjo ali manjšo številko nič predrugačena.

Koliko je pa temperamentov? Vedno govorimo o štirih, toda bolj ko človek skuša ljudi okoli sebe razvrstiti po teh štirih temperamentih, bolj se mu maje vera v številko »štiri«. Ljudje smo tako različni, da boš dolgo iskal, če hočeš samo dva približno enaka dobiti, kaj šele, da bi mogle vse človeštvo razporediti na štiri dele in reči: sedaj imam skupaj enake in spet enake!

Če hočemo biti prav natančni, bo kdo dejal, je treba reči: toliko je temperamentov, kolikor je ljudi. Vsak ima svojega. Toda če je tako, odkod dejstvo, da se sploh o temperamentih govori in piše? Taka »natančnost« bi torej pravzaprav bila le površnost, ker bi pokazali, da se nam ne ljubi ljudi res natančno opazovati.

Večinoma si učeni svet pomaga na ta način, da pravi: temperamenti so sicer res le štirje, toda silno redko se najde v kakšnem človeku čisto temperament. Skoraj vedno so temperamenti mešani. Kdor je sangvinik — kot n. pr. brat Matic debelih lic s Strmca na Dolenjskem nekje — ni čist sangvinik, ampak ima primešanega nekaj koleričnega ali pa celo flegmatičnega temperamenta. Zato včasih naredi kaj takega, kar ne sodi v proračun sangvinikov. Enako tudi o drugih temperamentih. Mešati se pa da seveda iz štirih posod v skoraj neskončno veliki različnosti, zato toliko — vsaj za površnega opazovalca — različnih temperamentov.

Zopet drugi pravijo: število štiri ne more biti temeljno. Vsaj podvojiti se mora. Če postavimo namesto štiri osem, potem gre vse lažje. In razlagajo nam tudi, na kakšen način pridejo do svoje priporočane osmice.

Ali hočeš tudi to vedeti, br. Matic? Pazljivo beri!

V zadnji »Mladosti« smo brali, da se temperament po tem določa, kakšen je v človeku sprejem vplivov od zunanjega sveta in kakšen je odziv na tiste vplive v njegovi duši. Poglej še enkrat tisto razpredelnico, da ti bo popolnoma jasno! Tako je res prav lahko priti do števila 4.

Naši »osmičarji« nas pa kregajo: preveč ste površni! Ni dovolj, da gledate samo na to, kako močno ali kako slabo sprejema kdo vase vplive in vtise iz zunanjega sveta, upoštevajte še to, kakšni vplivi na tega ali onega bolj delujejo. Nekateri se dajo bolj vplivati od svetlih, lepih (pozitivnih) strani sveta in življenja, drugi od temnih, nelepkih (negativnih). Lepe vzbujajo seveda veselje, radost, sploh prijetno čuvstvovanje. Če torej pri zadnjih naštetih štirih temperamentih upoštevamo še svetlost ali temnost, jih res dobimo osem.

N. pr. Za kolerika vemo od zadnjih, da je čuvstvovanje pri njem zelo jako, ker sta mu sprejem in odziv enako jako. Toda je razlika med dvema kolerikoma: eden se da močno navdušiti za ta ali oni ideal in potem vztrajno stremi za njim; drugi se težje navduši za ideal, hitro se pa razjezi in je v jezi, sovraštvu in podobnih neugodnih čuvstvanjih stanovit. Torej res prvi bolj pozitivno, svetlo čuvstvuje, drugi bolj negativno, temno.

Ta primer naj zadostuje, nadaljnje kombinacije pa sam iztuhtaj, bistroumni br. Matic!

Tako torej uče »osmičarji«. Ni ravno neumen njihov nauk, vendar vseh težav tudi ne razrešijo z njim.

Tretja skupina dušeslovcev pa pravi takole: Je in ostane res, da so temperamenti le štirje. Ni pa čisto nič res, da so mešani! Vsak ima en sam temperament, in sicer čisto. Res pa je, da se tekom časa prirojeni temperament v njem tako ali drugače izkrivenči, pod vplivom sveta in življenja se izpremeni. Razmere, v katerih živimo, nas silijo, da nismo

vedno enaki. Vsak človek je kdaj »melanholičen«, po domače: žalosten in pust. Če ga le pogosto zadevajo žalostni dogodki, ni čudno, da iz še takega sangviničnega veseljaka postane izrazit melanholik. Vsaj na videz in za nekaj časa. Ali pa: kdor je neprestano kregan, tepen, grajan — utegne otopeni in bo iz kolerika postal — flegma! Potemtakem bi bili temperamenti od rojstva čisti, vzgoja in življenje jih pa izpreminjata.

Ta razlaga je zelo sprejemljiva. Ž njo se dajo pojasniti vsi najrazličnejši pojavi med ljudmi. Te razlage se je oprijel tudi tisti gospod Opa-zovalec, ki je v lanski »Vigredi« pisal o temperamentih pod naslovom »Javna tajnost«. Zgled begunke, ki ga navaja, je dosti prepričevalen. Toda, moj Matic, o tem lahko sam bereš v navedenem letniku »Vigredi« na str. 168.

Pričakovanje.

Leopold Turšič.

*Vse leske ob polih mahljajo v pozdrav
s prapórci — oj, živo veselje:
Nevestica naša, cvetoča pomlad,
na zlatem se vozu pripelje ...*

*Trobentice trobijo trá, trará,
tod mimo bo zala nevestica šla;
in zvončki zvonijo bimbam, bimbam,
nikamor drugam, le k nam, le k nam!*

*Kos, brhki zamorec, na preži v vrhéh
po svatovsko vriska: Juhú! —
Na tla strmoglavi med družbo znaneč:
Nevestica naša je tu!*

*Trará, bimbam, juhú —
nevestica naša je tu! ...*

Pogovor s prijateljem Hohnjačem.

Prof. Fr. Pengov.

(Slika iz narave.)

Tam blizu, kjer se izliva Mlinšca v Bistrico, stoji prijazen mlin. Potok, ki je kot prosti sin Kamniških planin, v svoji mladosti veselo skakljal in se prekopicaval po skalovju in hitel nato bolj umerjenega koraka preko rodovitnega mengeškega polja, se mora prerivati ob mlinu skozi ozke betonske kanale in lesene grablje, preden se loti sikajoč in žuboreč cele vrste velikih koles, ki se sučejo stokajoč pod njegovim pritiskom. Polagoma obračajo kolesa debela vretena, ta pa vrtijo z bliskovito naglico bobneče mlinske kamne, vlivajo pa novega življenja tudi močnatim sitom in stresalnikom, kar vse skupaj povzroča oglušujoč ropot. Toda stari mlinar in njegovi otroci niti ne čutijo tega vrišča, enako pa tudi ne sultan na verigi, ki kar besni, če se približuje tujec, tudi

ne truma kuretine in rac, ki brskajo po dvorišču. Vsi ti so privajeni mlinskemu ropotu v enaki meri kot miši in podgane, ki stanujejo že izdavna v starem zidovju in si jemljejo svojo desetino od žita, zdroba in otrobov, ne da bi koga izpraševale po dovoljenju.

Samo eden se pritožuje neprestano nad nemirom in ropotom, tisti, ki zabavlja nad izpremembro v letnih časih in je nevoljen, če sije danes solnce, jutri pa naliva dež. Če hočeš obiskati čmerikavega godrnjača, stopi dvajset korakov ob potoku navzdol. Tam stoji stara, volta iva (vrba); že dvajset in več let je upala, da ji prinese vigred nevestin venec vonjavega cvetja, a vselej ji poreže lakomni človek vitke šibe. Prav spodaj pri tleh vodi v drevesno votlino — odprtina, skozi katero bi se lahko splazil rejen maček. Tu stanuje naš nezadovoljni »Hohnjač«; tako mu pravijo, ker govori skozi nos, ker hohnja. Iz suhega listja in trave si je ustvaril čedno, toplo ležišče.

Ker nimamo časa, da bi ga opazovali od spomladi do jeseni v njegovem prezanimivem žitju in bitju, poizkusimo, če bi se dalo govoriti z gospodarjem četrť urice med štirimi očmi. Tipajoč porinimo palico v listnati kup; aha! zadeli smo ob živalski trup, in nevoljno puhanje nam doni v pozdrav.

Strahu pri nas ne poznamo, prijatelj!

Naprej tipa naša palica in razločno začutimo sredi gnezda nekaj raskavega, bodečega. Stanovalec je očitvidno zelo nezadovoljen, ker ga obiskujemo tako brez vsake olike, jezno je njegovo puhanje in palico nam brene proč. Ne vznemirjajva ga dalje, prijatelj! Saj si itak že uganil, da je najin novi znanec — je ž. Belin, mlinski maček, in sultan, nepodkupljivi čuvaj, ga poznata že davno, pa tudi njegove posebnosti in vesta tudi, zakaj je postal nekdanji dobrovoljček in zadovoljni ježek — mladenič kot starec sičen in muhast samotar.

A obrniva se do Hohnjača samega: »Jež, kje si doma in kakšna je tvoja rodovina?«

Zadovoljno iznenaden nad omikanim tonom našega vprašanja, se izmota gospodar iz svojega bodečega klobčiča, dvigne nuhljajoči rilček in bistre črne oči nad njim in odgovarja:

»Moj rod je silno slaven po svoji starosti; da je imel stari Adam tisočletja pred seboj pradede, bi me bili le-ti srečali ob mesečnem svitu v gozdu orjaških praproti in preslic, ki so cvele v stari terciarni dobi in pripravljale prekoristni premog bodočemu človeštvu. Moji sorodniki so vsi ž u ž k o j e d i, a najvišje med njimi stoji rodbina ježev, ki imajo zato tudi najpopolneje razvito različno diferencirano zobovje. Naša stara in dična posebnost so bodice, ki jih smejo razen nas nositi v svojem grbu le še nekateri kljunaši, n. pr. avstralski kljunati ježek in glodalci, n. pr. naš južnoevropski ježevce. Sicer pa prebivamo danes po vsej Evraziji (Evropi, Aziji) in Afriki«.

Čudeč se junaku, ki je kljub svoji majhni postavi zavzel nalik Napoleonu skoro vso celino starega sveta, vprašuješ:

»Če prebivajo tvoji rojaki po tako različnih krajih, kot je severna Afrika in Kavkaz in Kitajsko, so si gotovo omislili tudi različno narodno nošo, ali ne? Pa kako, da vas kljub vašemu velikemu številu dobim tako redko pred oči?«

»Če ti povem, da mi je mila lunica bolj pri srečanju nego žareče solnce, boš umel moje nagnenje za nočno življenje. Kar pa zadeva mojo nošo, se oblačimo severjani bolj temno, proti jugu pa vedno svetleje; že moj laški bratec nosi svetlejšje bodice in kožušček, španski naši grandji pa so po večini odedi v bele tunike. Pa tudi med nami srednjimi Evropejci naletiš neredko na kakega Albina, s popolnoma belim suknjičem in rdečimi očmi.«

»Kako naj si razlagam tvojo čudaško črnogledost in melanholijo, ko imaš vendar tako slavno preteklost in ti je na stežaj odprt domala vesoljni svet?«

»To so pa druge reči,« se namrdne naš poročevalec in nasrši bodečo dlako, da bi nas skoro ustrašil. »Pa danes sem dobre volje in hočem pošteno olajšati svoje srce. Pet ali šest zim bo nemara, odkar sem bil rojen v gošči na nasprotnem bregu potoka, kamor prideš v par minutah preko lesenega mostiča. Poleg mene je ležalo še pet ali šest drugih bratcev in sestic, ljubkih malih ježkov z rožnatimi smrčki, belimi bodicami in kot oglje črnimi očesci. Kako ponosna je bila naša pridna mati na nas! A sreča je opoteča. Močno deževna noč je pomorila vse razen mene, ki mi je odslej naklonila mati vso ljubezen. Komu naj bi jo pa bila? Sprva velik kot oreh sem neznansko hitro rasel, suknič mi je postajal trdnjši, rožnati gobček pa temnejši. Po mnogi vaji sem se tudi naučil potegniti bodeči svoj havelok čez glavo in se zviti kot odrasel jež. Zdaj sem smel tudi sam na izlete in določati samostojno, kaj da hočem za večerjo.

O ko bi bila zahlevala mati nekoliko več discipline od mene! Morda bi potem ne bil prišel nikdar do tako žalostnega svetovnega naziranja: Bil je krasen jesenski dan. Lepo solnce me je kljub svoji svetlobi zvalo tja-le na vrt pogledat, je-li ne leži kaka Dielova maslenka zame na tleh. Imel sem srečo in jel sem se všečno gostiti in mleskati z jezikom. Tedaj pa zašumi poleg mene. Bliskoma se zvijem v klobčič in slišim, kako se mi zaletava nekaj v bodice, pa renčé zopet odskakuje.

»Oho, pes,« sem si mislil, »le pridi po krvav nos, jaz imam dovolj časa, da se boš naveličal.«

»Vau, vau, vau, vau!« je cvilil pes in se zaletaval vame skoro pol ure. Potem pa je bil sit svojega lastnega laježa. »Zadnji čas je že bil,« sem si mislil, »sicer bi utegnil še oboleti od tega groznega hrušča.« Dvignil sem bodečo kapuco in jo hotel urno odkuriti. Tedaj pa je reklo »ham«, da so se kar iskre kresale nad nosom. Pes je bil nemo ležal poleg mene in potem hlastnil po mojem nosu. Do večera sem ležal tamkaj zvit. Hvala Bogu, da je bil šavsnil pes za trenutek prezgodaj, sicer bi me bila stala ta afera življenje. Tako pa sem odnesel samo veliko brazgotino in polne hlače strahu; a oboje je dalo mojemu značaju popolnoma novo smer, značaj melanholika.

Ker ne govori rad sam o tem, se prepričaš lahko brez njega, kako se krega nad ljudmi, če ne najde sočne hruške pod drevesom, češ, da so mu pokradli njegovo sadje. Če mu sfrči rejen govnač ravno mimo smrčka, smatra to za osebno zlobo usode. Naravnost nesramne pa se mu zde miši v svoji hitrici in zato se maščuje toliko brezobzirneje nad njimi, če katero zaloti. Človeku pripisuje vso krivdo, kadar se bliža zima, pa tudi iznajdbo psov. Oj ti psi! Toda te že še užene s svojimi šivankami.

(Dalje.)

Misel.

Skender.

*Pa da bi kdo povedal kaj o solncih,
ki v duši nam pojó,
in da bi kdo zapel nam o vulkanih,
ki nam v telesu vró;
O tega ne! —*

*Le solze, solze — to so naše pesmi
in pasižonke — naše večne rože. —*

*Da bi že kmalu prišel velikan
in vse solzáce nam razbil s pestjó! —*

Pogled na zvezdnato nebo.

Ivan Sušnik.

(Dalje.)

Jupitru sledi Saturn, ki je od solнца oddaljen za 1.428.000.000 km. Glede velikosti je solncu najbolj podoben, kajti njegov ekvatorialni premer meri 120.780 km in je 745 krat večji kot naša zemlja. Za svoj obtek okrog solнца rabi 29 let, okrog svoje osi se pa zavrti v 10 urah in 14 minutah. Vsled naglega vrtenja (rotacije) je zelo sploščen in je njegov polarni premer za 12.000 km krajši od ekvatorialnega. Saturn kaže na svojem površju z ekvatorjem vzporedne proge, ki so pa veliko manj izrazite in manj jasno vidne, kakor na Jupitru. V vsem je zelo podoben Jupitru. Ker je njegova gostota zelo majhna, najmanjša od vseh planetov (0,80 vode) se iz tega sklepa, da je prava telesnina veliko manjša, kakor se na zunaj opazuje in da ga obdaja izredno debela plast gostega ozračja. Njegova notranjščina najbrže ravno vsled gostega ozračja ni še povsem shlajena in se nahaja še večinoma v plinastem stanju.

Največja znamenitost Saturnova so njegovi obroči. Ako zvezdo z močnim daljnogledom opazujemo, vidimo, da jo obdaja v ekvatorialnem pasu dvoje obročev. Približno 15.000 km nad površjem se začenja prvi na notranji strani temen, na zunanji strani svetel obroč s širjavo 28.500 km. Za tem sledi 3.200 km širok presledek in potem zunanji 16.000 km širok obroč. Premer največjega obroča meri 279.800 km. Galilei je l. 1612 s svojim še zelo nepopolnim daljnogledom opazoval Saturna in videl, kakor bi bili k Saturnovi zvezdi ob straneh pritisnjeni dve mali zvezdici. Zato je imenoval Saturna tergeminum. Tudi drugi njegovi sovrstniki niso bili srečnejši. Šele kakih 50 let pozneje se je zvezdoznanec Huyghens-u posrečilo z boljšim daljnogledom dognati pravo sliko Saturnovih obročev.

Zelo zagonetno je bilo vprašanje, iz česa obstajajo ti obroči? So li iz trde snovi in v vsem obsegu podobni kompaktnemu obodu, ali tekoči ali plinasti? Matematična raziskavanja so dognala, da bi se sam trd obroč ob vsestransko enaki privlačni sili glavnega telesa sicer mogel obdržati, nahajal bi se pa tako v labilnem ravnotežju, da bi ga najmanjše motenje zamoglo porušiti in prevreči na osrednje telo. Spektroskopična raziskavanja so zanikala, da bi se nahajali obroči v tekočem ali plinastem stanju. Kaj gotovega pa vsa ta raziskavanja niso dognala. Šele v drugi polovici minulega stoletja se je posrečilo tudi to vprašanje povoljno rešiti. Z novejšimi popolnejšimi daljnogledi se je dognalo, da so ti obroči na nekaterih mestih prosojni, da se skozi obročevoplast vidi površje osrednjega glavnega telesa, in sicer vidi brez odklona. Znano je, če gledamo skozi plast vode, ali zraka, da se vidi predmet na nasprotni strani nekoliko od glavne smeri odmaknjen. Če bi bil torej obroč popolnoma iz celega, bi ne mogel biti prozoren, če bi bil iz tekoče ali plinaste snovi, bi bil zadaj ležeči predmet od ravne smeri več ali manj odklonjen. Možno je torej le še mnenje, da obroči obstajajo iz nebroja malih teles in drobcev, ki v veliki množini, liki meteori, krožijo okrog Saturna. To je potrdilo tudi spektroskopično raziskavanje na podlagi Dopplerjevega načela (Doppler-Fizeau princip), s katerim se doseže smer in deloma tudi brzina premikajočih se svetlih teles.

Saturn ima poleg znamenitih obročev še 10 mesecev. Z navadnim daljnogledom je viden samo največji (Titan). Najbolj oddaljen od njega je Phoebe v razdalji skoro 13 milijonov kilometrov. Ta rabi za svoj obtek 550 dni ter se premika v nasprotni smeri, kakor drugi sateliti. (Dalje.)

To in ono.

Telovadna in sportna poročila.

Priobčuje Ivo Kermavner.

Katoliški telovadci v zasedenem ozemlju. Naši bratje onstran meje so priredili o božičnih praznikih tehnični tečaj, katerega se je udeležilo sedemnajst zastopnikov štirinajstih telovadnih odsekov. Tečaj je vodil zvezni načelnik br. Kolavčič Franc iz Mirna. Fatje so vadili po šest do osem ur dnevno ter predelali redovne in letošnje proste vaje. Med telovadbo so bila predavanja in razgovori, kako poživiti nove telovadne odseke. Ob tej priliki se je tudi ugotovilo stanje telovadnih odsekov, oz. kje bi se dalo še katerega ustanoviti. Odsek v Črnicah šteje 14 rednih telovadcev. Šturje: ženski telovadni oddelek: 25 članic. Tu se bo v kratkem ustanovil tudi fantovski odsek. Kamnje: 8 članov. Dornberg: 25 članov ter 15 naraščajnikov. Ženski odsek se ustanovi. Sv. Križ: ženski oddelek 16 članic; moški odsek se požiivi. V Vipavi se ustanovita moški in ženski odsek, istotako v Slapu pri Vipavi. Batuje: 15 članov, 14 moškega naraščaja. Najbolj živahno deluje mirenski telovadni odsek. Dobro delujeta podgorski in goriški ženski odsek. Iz tega se razvidi, da naši bratje onstran meje kljub vsem težkočam tudi na tem polju lepo napredujejo. V največje bodrilo jim je njihovo glasilo »Naš čolnič«, ki je prinesel po tem tečaju sledeče zelo pomembne besede: »Fantje, telovadci! Ponesite misli, ki jih je načelnik tel. odsekov zaklical ob zaključku tečaja, po vsej deželi. Naj ne ugasne svetel plamen v vaših očeh, neskajljena naj bodo vaša srca, ko gradite mogočno stavbo prosvete slovenskega ljudstva. Vi ste prednja straža naših prosvetnih društev. Z disciplino, tovarištvom in vnemo za krščansko prosveto dokažite, da ste pravi borci.«

Prosvetno delo pri naših bratih v zasedenem ozemlju. Istočasno s telovadnim tečajem na praznik sv. Štefana se je otvoril v Gorici organizatorični tečaj, katerega se je udeleževalo 65 članov in 14 članic. Tečaj je imel značaj društvene šole. Od jutra do večera so udeleženci prisostvovali predavanjem, se urili v praktičnih nastopih, sestavljali programe za društvene večere itd. Tečaj je vodil zvezni tajnik, predavali so pa gg.: Doktorič, dr. Brumat, L. Sardoč, inž. Rustja in M. Bratuž. Tečaj se je vrlo dobro obnesel, tako da so z njim zadovoljni i prireditelji i udeleženci.

Mednarodne socialistične olimpijade, ki se vrši letos v Frankfurtu, se bo udeležilo 11 socialističnih zvez. V mednarodni soc. zvezi za telesno vzgojo, ki priredi to olimpijado, je včlanjenih 16 narodnih zvez z 1 milijon 800 tisoč člani. Ta zveza je bila ustanovljena l. 1913. v Belgiji in sicer v Gentu; med

vojno je pa počivala, kakor večina drugih podobnih zvez ter se je zopet obnovila leta 1920. Svoj sedež ima sedaj v mestu Luzernu v Švici. Te olimpijade se udeleže tudi jugoslovanski socialisti.

Prihodnji svetovni evharistični kongres se bo vršil leta 1926. v Chicagu, drugem največjem mestu Združenih držav severnoameriških. Upajo, da bo to največji svetovni kongres.

Telovadne prireditve inozemskih nekatališkkih telovadnih zvez. Belgijska zveza priredi v času od 14.—17. avgusta t. l. svoj zlet, ki bo združen z narodnimi in mednarodnimi tekmami. Zveza luksemburških telovadcev pa ima svoje krajevne tekme in zlet v času od 1.—3. avgusta 1925.

Nemški telovadci — in prihodnja olimpijada. Kakor znano, bodo tudi Nemci pripuščeni na prihodnjo olimpijado, ki se vrši leta 1928. v Amsterdamu. V svojem glasilu (Deutsche Turnzeitung z dne 26. februarja t. l., št. 17) poročajo, da vlada v vodstvu mednarodne zveze precejšnja bojazen radi njihove udeležbe. Poročajo, da so menda nekatere državne zveze spozumomo in na tihem sestavile obvezne vaje, ker hočejo na vsak način preprečiti, da bi Nemci zmagali. (Da bi vaje kar na tihem sestavljali ter bi jih radi Nemcev zadrževali, ni verjetno, četudi je bojazen radi njihove udeležbe precej upravičena. Op. poročevalca.) Dalje pozivljejo svoje telovadce, naj se temeljito pripravljajo kljub vsem težkočam, ki jih morda še čakajo. Iz poročila posnemamo, da vidijo Nemci sigurno zmago svojih telovadcev na prihodnji olimpijadi. V istem poročilu svojega glasila objavljajo tudi obvezne orodne vaje za prihodnjo olimpijado. Te vaje so naravnost smešne, da ne govorim o izvedljivosti istih, ker bi zaman iskali takega cirkuškega akrobata pod solncem, ki bi jih izvedel. Kakor se vidi, jih je dopisnik serviral svojim čitateljem za pustni torek, katerega dne je ta številka »D. T.« tudi izšla.

Drobtine in še kaj.

Zbira dr. Vinko Šarabon.

Podatki o svetovni vojni. Mednarodni delovni urad je pod predsedstvom M. Edgarda Milhanda na podlagi prav vestnih preiskovanj priobčil številke o udeležbi posameznih držav v svetovni vojni in o njih izgubah. Ugotovil je, da je bilo v vseh državah, ki so se vojne udeležilo, mobiliziranih okoli 70 milijonov ljudi (natančno 69,882.463), in sicer: 15,070.000 Rusov, 13,250.000 Nemcev, 9 milijonov Avstrijev in Ogrov, 7,935.000 Francozov, 5,704.000 Angležev, 5,615.000 Italijanov, 4,272.000 Amerikancev (Zedinjene

države) itd. Od vsega moškega prebivalstva je bilo mobiliziranih na Francoskem 40·8 odstotkov, na Nemškem 39·6, v Avstriji in na Ogrskem 34·6, v Italiji 31·5, na Angleškem 24·2, v Ameriki 8·4%. Če pa odštejemo otroke in starejše ljudi, se odstotna mera mobiliziranih seveda zelo dvigne, in sicer na Francoskem na 59·4%, na Nemškem na 64·9, v Avstro-Ogrski na 55·4, v Italiji na 46·3, na Angleškem na 32·9 in v Ameriki na 13·2%. Z drugimi besedami: od sto moških v starosti od približno 16 do 60 let je bilo na Nemškem mobiliziranih 65%, to se pravi, od treh dva, na Angleškem od treh eden itd. Mrtvih in pogrešanih je na Nemškem dva milijona, v Rusiji 1.700.000, v Avstro-Ogrski 1.542.000, na Francoskem 1.400.000, v Italiji 750.000, na Angleškem 744.000, Amerikancev 68.000; v odstotkih moškega prebivalstva značijo te številke 10·5% za Francosko, 9·8 za Nemčijo, 9·5 za Avstro-Ogrsko, 6·2 za Italijo, 5·1 za Anglijo in 0·2 za Ameriko. Število ranjenih je bilo pa po navedbi omenjenega urada v primeri s številom mrtvih tako nizko, da ga rajši ne zapišemo. Gotovo je štel urad samo prav težke slučaje.

Koliko znajo učenci na Angleškem. Časopis »Daily Mail« (dnevna pošta) v Londonu je razpisal službo vajenca. Ponudnik je moral predložiti odhodno spričevalo ljudske šole, ki ima v Angliji devet let. Oglasilo se je bilo 26 dečkov, vsi okoli 14 let stari, in vsi so bili hodili v šolo predpisanih devet let. Dalj so jim sedem navadnih računskih nalog in 18 splošnih vprašanj, prav nič težkih. Samo dva dečka sta napravila vse računске naloge, a na splošna vprašanja niti eden ni čisto dobro odgovoril, najboljši komaj na 12. Najmanj poznajo angleški učenci geografijo. Niti eden od vseh 26 ni znal povedati imen desetih evropskih držav; eden je rekel, da je Bolgarija glavno mesto Italije, Monte Carlo pa glavno mesto Ogrske, Bruselj glavno mesto Poljske, Alzacija glavno mesto Danske. Prav tako ni niti eden znal naštetih zavveznikov Anglije v svetovni vojni; nekateri so imenovali Avstrijo, drugi Ogrsko. — Menda naši otroci več znajo.

Najstarejše mesto sveta. Angleži in Amerikanci so kopali v zadnjih letih v Mezopotamiji in so dosegli znatne uspehe. Razvaline mesta Kiš blizu Babilona so menda ostanki najstarejšega mesta sveta. Kiš je bilo glavno mesto štirih velikih vladarskih rodov pred letom 2700 pred Kristusom. Beremo ime kralja Lugaleda, ki je vladal okoli 3400 pred Kristusom, vidimo tlak iz iste dobe in pod njim še druge razvaline pet do sedem metrov močne, kojih podlaga je morala biti zgrajena okoli 5000 pred Kristusom, torej pred približno 7000 leti. Dobili so jako veliko knjižnico, obstoječo iz glinastih tablic, kakor so pač takrat pisali. Zanimiva je posebno 15 cm dolga koščena paličica, s trooglatim prerezom in ostrimi robovi, edina najdba te vrste dosedaj; s takimi paličicami so vrisavali podobe ali črke v mehko ilovico tablic. Nekje

drugje so izkopali ostanke iz časov kraljev Anipada in Mezanipada, ki sta vladala okoli leta 4600, in ki so ju doslej smatrali samo kot bajeslovna. Pa upajo na še starejše najdbe.

Boj najmočnejših atletov sveta. Francoski atlet Rigoulot (izgovori: riguló) je potegnil z eno roko od tal kvišku nad glavo 101 kg! Neverjetno! Z obema rokama je dejal na prsi in je sunil kvišku 157 kg. Sedaj so povabili Francozi dva najmočnejša nemška atleta, da prideta v Pariz in se kosata z Rigoulotom. Star je šele 22 let.

Nove knjige.

Poroča urednik.

Ille mo Camelli: Izpoved socialista. Cirilova knjižnica XI. zvezek. Tiskarna sv. Cirila v Mariboru. Iz italijanskega preložil J. R. S. Cena Din 17. — V knjigi je popisana življenska pot pisatelja od socializma do duhovništva. Vsebina priklene človeka nase in ga sili razmišljati o vprašanjih, ki ravno danes tako zelo vznemirjajo našo dobo. Slovenski prevod semintja sicer ni brezhiben, a knjiga se bere kakor čudovit roman. Prav je, da si knjigo naroče posamezniki in knjižnice, cena obsežni knjigi ni pretirana.

Dr. Jože Jeraj: Narodni prerod. Prosvetne knjižnice 1. zv. Prosvetna zveza v Mariboru. Cena Din 13. — Dvanajst poglavij knjige obsega ves kulturni in prosvetni program Prosvetne zveze. Ta institucija ima pač namen, pokazati slovenskemu narodu tiste temelje, na katerih naj se narod prerodi in povzdigne do čimdalje večje usovernosti in vsestranske popolnosti. Pisatelj je zagrabil ves naš narodni pokret čisto pri korenini, naznačil pota, po katerih moramo hoditi v bodoče. Knjiga ni suhoparno učenjaško razglabljanje, temveč polna življenja je, pri vsej resnosti in težavnosti vprašanj, ki jih obdeluje. Mnogi tožijo, da nimamo tvarine in virov za prosvetna predavanja. Evo vam dvanajst predavanj, sezite po knjigi, ne bo vam žal.

MALI OGLASI.

Mladeničem-glasbenikom! Pri mestni godbi v Koprivnici (Hrvatska) je namestiti nekaj glasbenikov. Prednost imajo mladeniči, ki so služili pri vojaški godbi in so večji več instrumentov. Kot obrtniki bi mogli celo dostojno živeti. Kdor bi hotel, bi imel priliko učiti se brezplačno klavirja, orgel in drugih instrumentov. Tisti, ki bi se za to zanimali, naj podpisane pišejo o glasbeni zmožnosti in o obrti, ki jo imajo. Odgovori in objasni jim: Karlo Adamič, mestni kapelnik, Koprivnica, Hrvatska.

Več krojev proda orlovski odsek na Pilštajnu (Štajersko). Cena po dogovoru. Obrniti se je na odsek. — Dalje je naprodaj nov kroj iz prvovrstnega češkega blaga za srednjo postavu. Cena Din 800. Naslov pove uprava lista.

Iz kraja v kraj.

Orlovski odsek v Mariboru.

In zopet nekoliko poročila o delovanju našega odseka. Po precej dolgem odmoru — od oktobra 1923 — je odsek priredil 1. marca 1925 zopet javno prireditev. Vse delo doslej pa je bilo namenjeno edinole notranji poglobitvi in izobrazbi članov. Da uspeh tihega in sistematičnega dela ni izostal, je priča srenjska organizatorična in tehnična tekma 1. 1924., pri kateri si je odsek pridobil diplomu. Z veseljem je bilo opaziti zanimanje bratov za Zlato knjigo, Poslovnik, telovadbo in petje. Podžigali pa so člane k temu orlovskemu delu predvsem tedenski fantovski sestanki, pri katerih je stalno na dnevnem redu deklamacija in govor, in vse to večinoma izvajano po bratih samih z res razveseljivo točnostjo in ljubeznijo. Vsak brat pride na vrsto! — Kot izraz notranjega, tihega dela smo določili gori imenovano akademijo, ki se je vršila v dvorani Zadrugne gospodarske banke. Nekoliko o posameznih točkah! Prav zelo je bil pozdravljen odsekovski moški zbor, ki šteje 12 članov in ki je to pot prvič nastopil pod spretnim vodstvom br. pevovodja, g. Hrasteljem, in je izvajal pesmi »Molitev« in »Slovenec sem«, ki je bila nekako geslo akademije. Vaje članic in članov za leto 1925. so bile še dokaj dobro izvajane. Malo več preciznosti bi v prihodnje želeli zlasti še pri članih. Nastop članov na bradlji je imponiral in videl se je velik napredek. Točka na konju dobra. Višji in nižji naraščaj — oba sta se postavila z dobro zasedbo in točno izvedbo. Gojenke so telovadile bolj »ponižno« in treba bo še precej večje in pozornosti. Deklamacija je bila občinstvu všeč. Prav izredno pohvalo so želi člani za izvedbo vaditeljskih vaj za leto 1919. Bila je to poleg »ritmičnega rajanja« članic najboljša točka izmed vseh točk. Višek akademije je bil nastop članov na drogu. Mislim, da je to prvi tako samostojen nastop članov na drogu in to bodi odseku v priznanje. Vidi se vobče sistematična večja v telovadbi na orodju. To nas veseli! — Da je bila razsvetljava pri posameznih točkah taka, kakor je bila določena prvotno, bi bil celoten efekt akademije še večji. Kdo je povzročil spremembo? — Ponovno je odsek prinesel dokaz, da rodi vztrajanje in tiho delo tudi sadove, kar pa hočejo odseku nekateri odrekli. Bratje! Mladi smo in skoro vedno sami pri fantovskih sestankih in telovadbi. Nič ne de! Odsek si je postavil tri smotre pred oči: 1. akademijo; 2. srenjske tekme; 3. orlovski tabor v Ljubljani. Če bodo bratje povsod tako disciplinirani in vztrajni, kot pri prvi točki, potem bomo lahko sami s seboj zadovoljni.

Imamo pa tudi žalostno novico. Bela smrt nam je ugrabila 26. februarja 1925 našega

zvestega podpornega člana g. dr. Antona Medveda. Kolikokrat nas je blagi pokojnik razveselil z zanimivimi predavanji na fantovskih sestankih! Kazal nam je pot do pravih idealov! Zvesti hočemo ostati njegovim navodilom! Četa Orlov z dvema praporoma na čelu, ga je spremljala na zadnji poti. — Bog živi! — Ksaver Korban.

Vojaško pismo iz Tivata.

Cenjeni gospod urednik! Pred nekaterimi dnevi sem dobil v roke 1. in 2. številko »Mladosti«, katero sem z velikim veseljem prebral. Iz enega izmed dopisov sem razvidel, da so Vam dopisi za »Mladost« dobrodošli. Zato sem se tudi jaz ojunčil, da napišem dopis do bratov Orlov in jim nekoliko pojasnim vojaško življenje.

Dragi bratje Orli! Ker se ravno prihodnje mesece vrše nabori, bi vam rad dal par navodil, kako se obnašajte za časa nabora in kako izrabite ostali čas po naboru do vpoklica v vojaško službovanje. Dragi bratje! Iz srca vam priporočam, da se ves čas nabora obnašate res kakor Orli, mirno in dostojno, s svojim lepim vedenjem dajajte zgled drugim, ki bodo šli z vami. Varujte se pa slabe družbe! Bodite rajši bolj sami zase! Po končanem naboru se vrnite kmalu domov. S tem si boste prihranili denar in čuvali zdravje. Dobro pa se pripravite na težko vojaško življenje. Zivite vestno po načelih Zlate knjige, vadite se samozatajevanja in pokorščine. Utrdite svojo voljo, ne bodite omahljivi. Vadite se v disciplini, da vam pri vojakih ta stvar ne bo tako težka. Ko pa pridete k vojakom, se nikar takoj ne izdajte, kaj da ste, ker ne veste, s kakimi ljudmi imate živeti. Tovarise svojih vrst boste vseeno kmalu spoznali. Njihovo govorjenje vam jih bo razodelo, ker bodo imeli svoje srce in svoje mišljenje na jeziku. V našem tečaju nas je 18. Med temi smo tudi 4 Orli. Nočem se hvaliti, a povem vseeno: poznamo se izmed vseh, ker od nas ni nikdar čuti grdih kletvin, kakor od drugih. Ko smo zadnjič dobili »Mladost«, smo jo vsi z veseljem javno prebirali. Dali smo jo tudi drugim brati, a nikdo se nam ni upal nič reči, ker vedo, da smo vztrajni, da se ne strašimo napadanja. Seveda bodo sčasoma tudi vas spoznali, da niste iz njihovih vrst. Za takrat pa morate biti pripravljeni, ker iz začetka bodo navallili na vas in vas hoteli potegniti za seboj. Tedaj pa rabite jekleno voljo in jeklen značaj! Bodite moške in ne plašljivi in omahljivi! Bodite in ostanite zvesti svojim orlovskim načelom! Za storjeno zlo se nikdar ne maščujte pač pa skušajte z dobrim vrniti slabo. S tem se boste izkazali plemenite in nepremagljive. Zato, bratje, na delo, dokler je čas! Pripravite in utrdite se za vojaško življenje, ki vas čaka v prihodnjih

letih! — Bog živi! — Leopold Erjavec. — Pozdrav od ostalih bratov: Ivan Zakrajšek, Alojzij Andolšek, Beg Dominko, Ivan Kržišnik.

Griže pri Celju.

† Valentinu Jurharju v spomin!

Umril je, preselil se v boljše življenje! Zvečer je bil še zdrav, vesel, še pri orlovskem petju, zjutraj so ga pa našli mrtvega. Smrt pač ne izbira, vse pobira, tudi mlado cvetko pokosi. Orel v Grižah je izgubil v njem enega najbolj zavednih in delavnih članov, izgubil je v njem nad vse poštvovalnega predsednika. Vse ga je ljubilo, čislalo, spoštovalo, saj je bil miren, čednosten fant, zgled drugim. Iz dna srca vedno vnet za vse

dobro, je bil član domačega Orla od ustanovitve leta 1921. Navduševal je neprestano sam sebe in druge za krščanska načela, dvigal svoje srce, svojega duha k božjemu Solncu, kamor se je tako nenadoma, komaj 23 let star, 3. marca 1925 preselil za večno. Leta 1916. se mu je vnela srčna mrena; ozdravel je, ostala pa mu je srčna napaka. In ta je bila vzrok, da je moral tako naglo, tako nepričakovano zapustiti ta svet. Kako je bil pri vseh priljubljen, je pokazal veličasten pogreb, katerega se je udeležilo lepo število članov sosednjih odsekov z zastavo in velika množica domačinov. Pevci so mu zapeli zadnji pozdrav, več govornikov se je ob odprtem grobu z ganljivimi besedami poslo-

vilo od njega; skoro vsako oko je bilo solzno. — Valentin! Prerano si legel v grob, ni Te več med nami, pa spomin na Te nam bo ostal neizbrisen! Obljubljamo Ti, da hočemo po potih, ki si nam jih kazal Ti kot predsednik tako lepo, z besedo in z zgledom, vedno in povsod, neustrašeno hoditi in, kakor si Ti, svojega duha povzdigovati k božjemu Solncu! Truplo Tvoje smo položili v grob, duša je odšla k večnemu Stvarniku po plačilo! Počivaj v miru, tam zgoraj nad zvezdami se vidimo! — Orli v Grižah.

Solčava.

Tukajšnji odsek je skupno s fantovsko Marijino družbo priredil duhovne vaje za fante dne 6., 7. in 8. marca. Vodila sta jih gg. patra Odilo Hajnšek in Bogdan Markelj. Udeleževali so se jih ne samo organizirani fantje, ampak tudi vsi drugi. Ganljiv je bil prizor v nedeljo zjutraj, ko nas je bilo toliko pred oltarjem zbranih pri skupnem sv. obhajilu. (Pač škoda, da še nimamo krojev. A jih dobimo kmalu.) Pri nas še ni bilo nikoli takih duhovnih vaj za mladeniče, zato tudi nismo poznali njenih dobrot. Kako so se vsem dopadle in kako poživljene se počutimo po njih, ne morem popisati. Kjer jih še niso imeli, naj jih napravijo brž ko mogoče. — Bog živi! — Cigala Iv.

Od Savinjskih Alp.

Znane so gotovo vsakemu Slovencu. Vsakdo ve, da so tam nekje ob izviru in toku Savinje. Ne ve pa vsakdo, kakšne so, kako lepe in krasne so in kako prijeten občutek nareda na človeka, ki jih zlasti prvič obiše. Če prideš v Logarsko dolino, vidiš bujen prizor narave, katerega bi, če bi mogel, kar objel.

In ob teh Alpah se boste bratje na potu domov ali tja lahko ustavili za par uric v trgu Ljubno. Pomenite se lahko marsikaj s svojimi brati, ki v teh krajih prebivajo in ki bodo 21. maja na dan Vnebohoda zbrani v mogočno četo in tudi pokazali javno, koliko znajo, Bratje! Obiščite planine svoje, obiščite i brate svoje. — Pozdravljeni!

DRUŠTVENA NABAVNA ZADRUGA V LJUBLJANI

ima v zalogi sledeče knjige orlovske knjižnice:

Zvezek 9.: Tajnik (Odsekovno poslovanje)	Din 12.—
» 11.: Fr. Zabret: Orlovstvo	» 19.—
» 12.: M. Jeglič: Naraščajske ure	» 25.—
» 13.: Br. Nardžič: Nagovori pri naraščaju	» 20.—

Po znižani ceni:

5. katoliški shod v Ljubljani l. 1923	Din 55.—
Dr. J. Ev. Krek: Izbrani spisi. Socializem	» 72.—
Slike gosp. knezoškofa dr. Jegliča	» 90.—

Za šalo in zares.

Za smeh.

Telegram. Primož Telban, star mešetar in živinski prekupčevalec, je šel na Hrvatsko vole kupovat in je iz Zagreba telegrafiral svoji ženi: »Ker sedmi vlak ne jemlje s seboj volov, pridem šele jutri.«

Plava kri. Grof: »Prosim, po mojih žilah se pretaka plava kri.« — Zdravnik: »Če so-dim po Vašem nosu, nimam o tem nikakega dvoma.«

Uganke naših Orlov.

Urednik: Peter Bulkovič-Domen, Zgonik, p. Prosek (Italija).

1. Besedna uganika.

(Fr. Modrinjak, Maribor.)

Drva, duša, pot, vera, znak, lina, baza, dve, rana, zadaj, trud, žaga.

Črtaj v teh besedah po dve črki po nekem gotovem redu, da dobiš ime orlovske ustanove!

2. Zanka iz računstva.

(Vinko, Dravlje.)

Ena tretjina od 100 je 33-33..., dve tretjini od 100 je 66-66...; izračunaj, koliko je poldruga tretjina (kolikor mogoče natančno)!

3. Križ.

(Miroljub, Kočevje.)

a	1. soglasnik.
a a a	2. tekočina.
a c č	3. števniki.
č e e e e e e	4. besedna vrsta.
e e i i i i i	5. koledar.
j k k	6. del voza.
k k k	7. del živali.
l l n	8. pozdrav.
o o o	9. žuželka.
o o p p p	10. moško krstno ime.
p p r r r r r	11. sad.
r s s š t t v v v	12. malenkosten človek.

Črke po sredi navzdol povedó naslov Utvine pesmi.

4. Skrivalica »Ptičiči«.

(Domen, Zgonik.)

Rešitev ugank je poslati v zaprtem pisnu do 5. maja na uredništvo »Mladost«, Ljubljana, Ljudski dom. Dva izžrebana rešilca vseh ugank dobita po en izvod knjige: Fr. Zabret, Orlovstvo.

Rešitev ugank v 3. številki.

1. Orlovska družina: Dr. Matija Slavič. — 2. Kaj je to?: Ribič. — 3. Skrivalica »Ribac«: Narod brez svobode je riba brez vode. — 4. Posetnica: Nadučiteljica.

Vse uganke so prav rešili: F. Modrinjak, S. Strukelj, P. Gaspari, F. Bohanec, I. Strancar, F. Hafner, L. Domanjko, L. Koman, K. Zagar, B. Tomažič, J. Mecilošek, L. Marinšek, I. Martelanc, L. Kotnik, P. Pusterle, A. Bernot, J. Milič, I. Spendal, M. Starman, F. Lasbacher, P. Prevovnik, A. Bezjak, Z. Kotnik, J. Megušar, V. Hamersak, F. Kotnik, E. Kmecl, I. Potočnik, J. Sinkovec in S. Jeglič.

Izžrebana sta bila: Jože Mecilošek, št. Vid nad Ljubljano in Ivan Potočnik, Dobračeva pri Zireh.

Vsebinska 4. štev. Prosveti in omiki: Telovadba in Cerkev. — Škender: Rosa mystica. — Dr. I. Pregelj: Lilija mogota. IV. Zimski romarji. — Tretji natečaj za Čebelico. — J. J.: Iskre. — Fr. Zabret: Sv. pismo. — Otokar J.: Koliko je temperamentov? — L. Turšič: Pričakovanje. — Fr. Pengov: Pogovor s prijateljem Hohnjačem. — Škender: Misel. — J. Sušnik: Pogled na zvezdnato nebo. — To in ono: Telovadna in sportna poročila. — Drobtine in še kaj. — Nove knjige. — Oglasi. — Iz kraja v kraj. — Za šalo in zares.

Pletilni stroji

Veliko kupcev obžaluje neprevidni

nakup pletilnih strojev od nezanesljivih oseb ali tvrdk. Ako hočete imeti res zanesljiv in najmodernejši stroj, in če treba tudi pouk, se obrnite na samozastopstvo

Fran Kos v LJUBLJANI, Židovska ulca 5

ki nudi le prvovrstne pletilne stroje obče priznanih najboljših in najstarejših tovarn, z jamstvom za stroj in vsakršno popravilo po najnižjih tovarniških cenah.

Naša domača Kolinska cikoriija

je izborna in izdatna.

Zelo priporočamo!

Lične ilustracije in jasni klišeji

dajo reklamni šele pravo lice!

Jugoslovanska tiskarna
Ljubljana, Kopitarjeva ulca 6

Klišarna - Litografija - Kameno-
in offset-tisk - Rotacija - Stereotipija Knjigo- in umetniški tisk

Salda-konti, štrance,
blagajniške knjige,
= amerik. žurnale =
odjemalne knjižice

itd. — nudi p. n. trgovinam po izredno ugodnih cenah

knjigoveznica K. T. D.
v Ljubljani, Kopit. 6/II.

TEODOR KORN

Ljubljana, Poljanska cesta 8

se priporoča cenjenemu občinstvu
za izvrševanje vsakovrstnih

kleparskih in vodovodnih instalacijskih del ter za pokrivanje streh.

Vsa stavbna in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračuni brezplačno in poštne prost. Popravila točno in po najnižji ceni.

Podružnica v TRSTU, Via Miramare 65,
ki jo vodi poslovodja g. Franjo Jenko.

Stavbno podjetje IVAN OGRIN

LJUBLJANA, Gruberjevo nabrežje št. 8

(telefon 426)

se priporoča za vsa stavbna dela ter nudi po zelo nizkih cenah vseh vrst

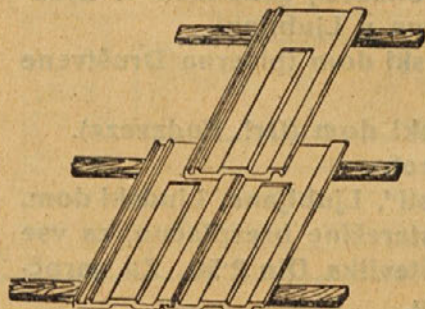
..... opeko

(strešno, zarezano in navadno opeko, bobrovec, žlebničke, opeko za tlak) in cementne cevi.

Lastna pekarna na Črnučah.

Zaloga tudi v Ljubljani.

Najcenejše strešno kritje!

Združene opekarne d. d.

v Ljubljani, Miklošičeva c. 13

(prej Vidic - Knez, tovarne na Viču in Brdu)

nudijo v poljubni množini, takoj dobavno, najboljše, preizkušene modele strešnikov z eno ali dvema zarezama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

== zidno opeko ==

Na željo se pošljeta takoj popis in ponudba.

Orel, naročaj vse društvene in odsekovne potrebščine pri lastni zadrugi! Ne podpiraj nasprotnikov! Zato kupuj le pri Društveni nabavni zadrugi! Svoji k svojim!

Pravo Schichtovo milo z znamko „Jelen“

je že 60 let znano kot najboljše in najizdatnejše od vseh vrst pralnega mila. —

Pravo sarno z imenom „Schicht“ in znamko:

„Jelen“

Zahtevajte cenik! Zahtevajte cenik!

Društvena nabavna zadruga

v Ljubljani (Ljudski dom)

ima v zalogi:

**vse potrebščine za kroj,
telovadne obleke, telov. čevlje,
poslovne tiskovine in
knjižice za odseke,**

Tiskovine za ČEBELICO. Zaloga knjig „Orlovske knjižnice“. — Zaloga vseh potrebščin za šminkanje igralcev.

Sprejema vloge v **Centralno Čebelico** in jih obrestuje po 6%.

Kupujte pri lastnem podjetju!

MLADOST

glasilo Orlovske Podzveze v Ljubljani, izhaja 17. v mesecu. — Urejuje Jože Jagodic, Ljubljana. — List izdaja konzorcij „Mladosti“ v Ljubljani. — Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Upravništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (pisarna Društvene nabavne zadruge).

Uredništvo je v Ljubljani, Ljudski dom (Orl. Podzveza).

Odgovorni urednik: Franc Zabret.

Naroča se: Upravništvo „Mladosti“, Ljubljana, Ljudski dom.

Naročnina: Za redne člane in starešine brezplačno, za vse druge Din 30.— letno; posamezna številka Din 2-50. Za naročnike izven Jugoslavije po dogovoru.